

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1922 kl. 1/2 12 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t rörande viss ändring i lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning.

Uti en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 89, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Lindqvist* i Halmstad hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning, varigenom importörer av färdiga guld-, silver- eller nysilvervaror bleve skyldiga att förse importerad vara med ordet »Import».

Till stöd för motionen har anförts följande:

»När 1913 års riksdag behandlade Kungl. Maj:ts proposition med förslag till 'Lag angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning' framhöll en av lagutskottets ledamöter i ett särskilt yttrande, att denna lag inte alls täckte det ändamål, varför den angavs ha tillkommit. Till stöd för detta påstående anfördes: 'Visserligen föreskriver 1 § att vara, varå vid *införseln* finnes anbragt varubeteckning, som giver varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige, icke får införas, men utländsk vara, varå vid *införseln* icke finnes ursprungsbeteckning alls, får alldeles obehindrat införas för att sedan, *efter införseln*, men före dess utsändande i handeln, förses med ursprungsbeteckning, som giver varan sken av att vara svensk tillverkning.'

Det framhölls vidare, att en mycket stor del utav alla guldsmedsvaror, som försäljas inom vårt land, äro av utländskt ursprung, men angivas ändock vara av svensk tillverkning. De äro ofta försedda med

svenska fabriks- och firmastämplarna, varemot någon importstämpel icke existerar å dem. Detta missförhållande har med åren stegrats och följden är, att under det att omsättningen med guldsmedsvaror ökas år från år, bliva allt flera arbetare inom yrket arbetslösa. Den svenska allmänheten, som köper dessa varor i god tro att därigenom gynna svensk industri och svenskt arbete, på grund av att varorna uppgivas vara svenska och till och med bära svensk firmastämpel, kastar i verkligheten ut sina pengar till utlandet, allt under det ropen på att gynna svensk industri och svenskt näringsliv ljuda starkt.

Vad som här anfördes för nio år sedan, torde äga sin riktighet än i dag. Vad importen och arbetslösheten beträffar, har den väl snarare till- än avtagit. Det är därför förklarligt om särskilt från deras sida, som drabbas härav, krav framställas om åtgärder för ändring i nu tillämpade tillvägagångssätt. Den stora allmänheten har också intressen, som här bära tillgodoses, och jag vill därför inte alls föreslå något förbud mot införsel av dessa varor. De må fritt tävla med de svenska. Men för att denna fria tävlan skall kunna äga rum, är det nödvändigt att sådana bestämmelser bli genomförda, att den köpande allmänheten blir i tillfälle kontrollera om det är svensk eller utländsk vara, som utbjudes. Detta anser jag kan ske på så sätt, att i ovannämnda lag infördes den bestämmelsen, att importerade varor av det slag här är fråga om skall åsättas en stämpel, som tydligt angiver att de äro importerade.»

Utskottet.

Av motiveringen synes framgå, att motionären utgått från, att hinder å laglig väg ej skulle möta emot det vid 1913 års riksdag av en ledamot i dåvarande lagutskottet påtalade förfaringsättet att förse importerade guldvaror före deras saluhållande här i landet med svenska fabriks- och firmastämplarna i syfte att såmedelst giva varorna sken av att vara av svensk tillverkning. Utskottet vill emellertid erinra om, att enligt den vid påföljande års riksdag antagna lagen den 9 oktober 1914 angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor dylikt förfarande är belagt med böter från och med fem till och med tvåtusen kronor eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårade, med fängelse från och med en till och med sex månader, samt att enligt samma lag enahanda straffpåföljd drabbar den, som, med avsikt att vilseleda i fråga om varans ursprung, här i riket saluhåller utländsk vara, åt vilken genom någon dära eller å dess emballage anbragt beteckning eller genom beteckning å anslag eller skylt, som tillhör varan, gives sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige.

Om ock således det tillvägagångssätt, vars förebyggande närmast synes hava utgjort grunden till motionens tillkomst, redan är enligt gällande lagstiftning vederbörligen straffbelagt, gäller det att bedöma, huruvida av andra skäl tillräcklig anledning finnes för införande av den av motionären påyrkade skyldigheten att å importerade färdiga guld-, silver- och nysilvervaror låta anbringa en stämpel, innefattande ordet »import».

Utskottet vill härutinnan till en början erinra om, att enligt förordningen den 18 oktober 1912 angående kontroll å guld- och silverarbeten dylika arbeten med vissa undantag äro i avseende å tillverkning, import och försäljning underkastade viss, i nämnda förordning och särskilda författningar i övrigt närmare föreskriven offentlig kontroll. Sålunda skall enligt nämnda förordning inom riket tillverkat guld- eller silverarbete — fränsett vissa slag av sådana arbeten — äga viss minimifinhalt samt förses med tillverkarens eller, enligt vederbörandes bemyndigande, annans inregistrerade namnstämpel samt, därest tillräckligt utrymme å arbetet finnes, ortsmärke och märke, som utvisar tillverkningsåret, varjämte guldarbete skall förses med finhaltsstämpel (s. k. ansvars- och haltstämplar). Vidare skall dylikt guld- eller silverarbete, då dess vikt uppgår för guldarbete till 1 gram och för silverarbete till 5 gram, efter föregående probering förses med därå av vederbörande myndighet anbragt kontrollstämpel. Arbeten av ifrågavarande slag må, med vissa särskilda undantag, icke i riket införas, därest de icke i fråga om finhalt uppfylla de fordringar, som gälla beträffande inom riket tillverkade dylika arbeten. Då kontrollpliktigt guld- eller silverarbete från utlandet inkommer till svensk tullkammare, skall detsamma på importörens bekostnad översändas till mynt- och justeringsverket. Är arbetet fullt färdigt och uppfyller detsamma de fordringar beträffande finhalt, som äro stadgade för tillverkning inom landet av sådana arbeten, skall det av mynt- och justeringsverket förses med kontrollstämpel, därest arbetet icke därigenom skulle skadas, i vilket fall i stället skriftligt bevis meddelas, men uppfyller arbetet icke förenämnda fordringar, skall det på importörens bekostnad reexporteras. Kontrollstämpeln, som är av olika utseende för inhemska och utländska arbeten, utgöres i fråga om guldarbeten av tre kronor i *hjärtformig* sköld för *inhemska* arbeten och i *oval* sköld för *utländska* arbeten samt, i fråga om silverarbeten av enahanda beteckning med ett efterföljande S.

I den mån ovan återgivna bestämmelser äro för den köpande allmänheten kända, innefatta de otvivelaktigt en möjlighet att kontrollera, huruvida saluhållna varor av förevarande slag äro av svenskt eller utländskt

ursprung. Som emellertid en dylik kännedom näppeligen torde kunna förutsättas vara mera allmänt tillfinnandes, framställer sig frågan, huruvida i förenämnda syfte lämpligen bör i enlighet med motionärens förslag införas en bestämmelse om skyldighet för importörer av färdiga guld-, silver- eller nysilvervaror att förse dylika varor med en stämpel, innefattande ordet »import».

Härvid förtjänar framhållas, att införseln till vårt land av färdiga guld- och silverarbeten de senaste åren i väsentlig grad stegrats. Enligt ett av kommerskollegium den 20 oktober 1920 i ämnet avgivet utlåtande utgjorde sålunda importöverskottet för nedannämnda varugrupper i statistiska varuförteckningen i värde under åren:

	1913	1914	1918	1919	1920
	kr.	kr.	kr.	kr.	jan.—aug. kr.
969: guld, arbetat	670,551	279,911	4,688,325	7,999,230	7,852,744
975: silver, »	779,540	429,485	3,603,686	3,504,395	3,737,041

Av en vid Kungl. Maj:ts proposition nr 356 till 1921 års riksdag angående provisorisk förhöjning av tullsatserna för vissa industriprodukter fogad bilaga framgår vidare, att importöverskottet för varugrupperna arbetat silver samt nysilverarbeten utgjorde i värde för hela år 1920 för den förra varugruppen 5,063,000 kronor och för den senare varugruppen 8,626,000 kronor. Av »Kommersiella Meddelanden» för år 1921 inhämtas emellertid, att importen av guld- och silverarbeten under nämnda år varit i nedgående.

Den betydande stegring i fråga om import av färdiga guld- och silvervaror, som enligt förestående sifferuppgifter ägt rum under de senare åren, har givetvis ej kunnat undgå att verka hämmande å den inhemska tillverkningen av dylika varor. Att döma av ett flertal till Kungl. Maj:t under de senare åren ingivna framställningar från såväl fabrikanter som arbetarsammanslutningar inom hithörande bransch skulle, om ej importen på ett eller annat sätt hämmas, ett lamslående av den inhemska produktionen å området vara att befara. Angelägenheten av att i görligaste mån söka förebygga en dylik utveckling framgår bl. a. därav, att, enligt vad som inhämtas av kommerskollegii förut åberopade utlåtande, under år 1918 i förevarande bransch lämnats sysselsättning åt en förvaltnings- och arbetarpersonal av inemot ett par tusen personer. I den mån ett genomförande av motionärens förslag, att importerade varor av ifrågavarande slag skulle förse med stämpel, som tydligt angäve deras utländska ursprung, kunde antagas vara ägnat att minska

importen av dylika, till lyxföremål hänförliga varor och sålunda för landet bevara en del av dess så nödiga kapitaltillgångar, synes förslaget vara förtjänt av beaktande. Tvivel torde emellertid kunna råda, huruvida den köpande allmänheten vid förvärv av ifrågavarande slags varor skulle i verkligheten låta sig i någon större utsträckning påverkas av vetskapen om att den saluhållna varan vore av svensk eller av utländsk tillverkning.

Frågan om obligatorisk märkning av utländska varor, som hit införas för försäljning, i och för angivande av deras utländska ursprung har förut varit föremål för övervägande, och hava även i några specialförfattningar bestämmelser härom införts beträffande vissa varuslag.

I sitt den 20 september 1911 avgivna betänkande med förslag till lag angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungs-beteckning m. m. har patentlagstiftningskommittén förehaft berörda fråga och har därom uttalat, att en dylik obligatorisk föreskrift vore onödigt sträng, t. ex. då fråga vore om vissa finare glasvaror, och ofta nästan omöjlig att efterleva, särskilt i fråga om mycket små föremål. Samma kommitté har ock i sitt den 5 maj 1915 avgivna betänkande med förslag till lag mot illojal konkurrens m. m. beträffande frågan om obligatoriska ursprungs-beteckningar för vissa slags varor framhållit, att ett särskilt bemyndigande för Konungen, motsvarande t. ex. det i dansk rätt upptagna, att därutinnan utfärda bestämmelser icke vore hos oss erforderligt, då meddelandet av sådana bestämmelser, vilka återfunnes i vissa av Konungen givna specialförfattningar, torde falla under Konungens ekonomiska lagstiftning.

Bland de specialförfattningar, som av kommittén sålunda åsyftades, äro kungl. kungörelserna den 5 februari 1909 och den 4 april 1910 angående införsel av samt handel med vissa slag av utländskt frö. Liknande bestämmelser om obligatorisk ursprungs-beteckning för importerade varor genom åsättande av märken, innefattande orden »import», »importerat» eller »utländsk tillverkning», hava sedermera meddelats rörande bl. a. sul- och bindsulläder samt remläder i kungl. förordning den 11 april 1919, rörande skodon i kungl. förordning den 9 maj 1919, i fråga om spelkort i kungl. kungörelse den 13 juni 1919 samt rörande köttvaror och djurfett i kungl. förordning den 30 september 1921. Enahanda bestämmelser hava ock tid efter annan ifrågasatts beträffande andra varuslag, såsom exempelvis med avseende å utländska ägg. I detta sammanhang torde ock böra omnämnas, att vid innevarande riksdag inom andra kammaren väckts en motion (nr 92) av herrar Gustafson i Kasenberg och Henrikson, avseende bl. a. en hemställan till Kungl.

Maj:t om sådant tillägg till kungl. förordningen den 30 september 1921 angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, att även färskt kött efter djur, som införts i levande tillstånd och här slaktats, skall märkas med ordet »import». Denna motion är för förberedande granskning hänvisad till jordbruksutskottet.

Enligt vad utskottet inhämtat, har emellertid frågan om införande av obligatorisk märkning med ordet »import» av utländska varor, som hit införas för försäljning, nyligen upptagits till behandling i ett vidare sammanhang. Styrelsen för Sveriges industriförbund har nämligen, efter inhämtande av yttranden i ämnet från ett stort antal av vårt lands industrisammanslutningar, nyligen beslutat att ingå till Kungl. Maj:t med en framställning om vidtagande av åtgärder för utfärdande av sådana bestämmelser, att varor av utländskt ursprung och av sådana slag, som äro föremål för tillverkning i Sverige, skola vid import hit, därest de icke äro försedda med tydlig ursprungsbeteckning, genom importörens försorg förses med ordet »import», anbringat på ett i ögonen fallande sätt enligt särskilt fastställda grunder, innan de få utlämnas från tullverket.

Då sålunda den av motionären för ett visst varuslag väckta frågan i ett vidare sammanhang kommer att inom den allra närmaste tiden dragas under Kungl. Maj:ts prövning, anser sig utskottet böra hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 februari 1922.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Bror Petrén, von Sydow, Alfred Petrén, Linder**), greve *Spens, Tjällgren**) och *Sigfrid Hansson**) samt fröken *Hesselgren*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson i Kalmar**), *Karlsson i Gasabäck, Magnusson i Skövde, Johanson i Stockholm, Svensson i Skönsberg, Olovson i Västerås**), *Persson i Trången* och *Björkman i Norrköping*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.